

Marstalleren Martin Nyrop?

For nogle år siden stødte jeg ind i en ærøsk kollega på Københavns Hovedbanegård. Vi skulle begge i retning af Rådhuspladsen, så det var nærliggende at følges ad. Da vi nåede frem til Rådhuspladsen, udbrød min kollega: "Københavns Rådhus er altså bare så fantastisk! Jeg føler mig altid hensat til Siena i Italien, når jeg ser det!"

"Det er da klart, du er imponeret. Arkitekten var jo marstaller!" svarede jeg med et smil.

"Sikke noget vrøvl. Det er jo Martin Nyrop, der har tegnet det. I marstallere kan ikke tage noget alvorligt. I tror altid, at der kun findes Marstal og marstallere," lød den lidt knotne kommentar. Her skal det måske lige indskydes, at min kollega boede et andet sted på øen.

Der var kun én ting at gøre. Sammenhængen måtte forklares, og det gjorde jeg så.

Martin Nyrop var søn af sognepræst Christopher Nyrop (1805-1879) og hustru Helene Ahlmann (1807-1874). Nyrop-familien var en gammel præsteslægt. Siden slutningen af 1600-tallet, hvor Hans Nyrop var præst på Lofoten, havde mændene i familien typisk uddannet sig til teologer, og da Martin Nyrop blev født den 11. november 1849 på Holmsland ved Ringkøbing Fjord, var forventningen, at han også ville gå den teologiske vej.

Hans far, Christopher Nyrop, havde haft visse problemer med at få sin eksamen i hus, men det lykkedes, og netop takket være hans egne vanskeligheder, havde han blik for betydningen af et godt skolevæsen. Det blev en vigtig sag i Køge og senere på Holmsland, hvor familien boede i årene 1848-1856. Det gik egentlig godt. Nyrop blev valgt som landstingsmand ved et vælgermøde i Varde i 1854, men han afslog. Han havde større ambitioner, og så blev han sognepræst i Marstal.

I de næste ti år boede familien Nyrop i præstegården i Marstal. Så længe blev sønnen Martin dog ikke. Allerede tre år senere begyndte han som elev på Sorø Akademi, og der blev han i seks år; men uden at tage eksamen. Det var næppe til forældrenes tilfredshed. Alle de års skolegang og så ingen eksamen! Dertil kom, at pastor Nyrop samtidig havde brug for et lettere embede og måtte flytte fra Marstal. Det må have været en svær tid.

Martin Nyrop rettede hurtigt op på det forsømte. Han kom i lære og fik svendebrev som tømrer i 1869. Derefter blev han optaget på Kunstakademiet, hvorfra han kom ud med både afgangsbevis og en lille og en stor guldmedalje. Han deltog i opmålinger af Kronborg i årene 1875-1877. Det foregik under ledelse af arkitekt og professor Hans J. Holm, og det var fremmede for karrieren. I parentes bemærket havde Holm også været af stor betydning for en anden kunstnerisk ærøbos videreudvikling, nemlig maleren Jens Erik Carl Rasmussen.

I 1881-1883 drog Nyrop på en større udenlandsrejse. Han kom hjem med nye indsigter og inspiration, som bragte ham frem i forreste række blandt Danmarks arkitekter. Blandt hans bygningsværker kan nævnes Eliaskirken og Bispebjerg Hospital i København. Men først og fremmest Københavns Rådhus. Det blev opført i 1892 og gjorde Nyrop til en højt respekteret dansk arkitekt. I 1906 blev han professor i bygningskunst ved Kunstakademiets Arkitektskole, og i 1908-1911 var han direktør for hele akademiet.

Martin Nyrop giftede sig i 1885 med den jævnaldrende Louise Frederikke Laub. De fik datteren Ernestine Nyrop, som blev kunstner. Nyrop døde den 18. maj 1921 og blev begravet på Gentofte Kirkegård. I København findes en Nyropsgade. Den er naturligvis opkaldt efter marstalleren Martin Nyrop.

”Marstalleren Martin Nyrop? Jeg vil nu nok mene, at det kan diskuteres, om tre års ophold i Marstal kan gøre Martin Nyrop til marstaller,” indvendte min kollega.

”Det kan du da have ret i. Tre barndomsår er ikke meget. Men i marstalsk perspektiv vil man konkludere, at det har været vigtige år. Tænk, hvad han drev det til!” forsvarede jeg mig.

”Du kan også sige, at det var så kort, at han ikke nåede at tage skade!” afgjorde min kollega og forsvandt i vrirnen ned ad Strøget.